

Darba laiks

Working hours

Cik stundu nedēļā jums jāstrādā?

Likums nosaka, ka lielākajai daļai strādājošo nav jāstrādā vairāk kā vidēji 48 stundas nedēļā. Tajās iekļautas arī visas virsstundas. Tomēr jūs varat izvēlēties strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā, ja esat par to vienojies ar darba devēju. Ja jūs nepiekrītat, darba devējs nevar piespiest jūs strādāt vairāk kā 48 stundas.

Pastāv dažādi noteikumi attiecībā uz strādājošajiem, kas jaunāki par 18 gadiem; parasti viņi nedrīkst strādāt vairāk kā 40 stundas nedēļā.

Uz dažiem cilvēkiem šie noteikumi neattiecas. Ja jūs strādājat kādā no tālāk minētajām profesijām, tad jāpārbauda darba līgums un jānoskaidro, cik stundu jums jāstrādā:

- dažu transportlīdzekļu vadītāji, piem., smago automašīnutālsatiksmes autobusu un smagu preču transportlīdzekļu pārvadāšanas vadītāji
- policijas, armijas un civilās aizsardzības darbinieki (piemēram, ugunsdzēsēji un krasta apsardzes darbinieki)
- daži jaunie ārsti
- mājkalpotāji privātās mājās.

Ja neesat pārliecināts, vai jums būtu jāstrādā 48 stundas, un uzskatāt, ka jūsu nodarbošanās varētu iekļauties vienā no minētajām kategorijām, tad jāvērsas pēc padoma pie speciālista (skatīt sadaļā „Papildu palīdzība” šīs brošūras beigās).

Ko nozīmē 48 stundu darba nedēļa?

Noteikums, ka nevar strādāt vairāk kā 48 stundas nedēļā, nenozīmē, ka nevar strādāt vairāk kā 48 stundas vienā nedēļā. Darbā pavadāmo stundu skaits parasti tiek aprēķināts kā vidējais aritmētiskais 17 nedēļu periodā. To sauc par atskaites periodu. Lai aprēķinātu nedēļas vidējo darba laiku, jādala nostrādāto stundu skaits ar nedēļu skaitu atskaites periodā. Ja šis skaitlis nepārsniedz 48, tad jūsu darba laiks iekļaujas likumā atļautajās robežās.

Kas uzskatāms par darba laiku

Aprēķinot vidējo darba laiku, tajā nav ieskaitāmi atsevišķi laika posmi. Pie tiem pieder:

- dienas, kad esat ar likumu noteiktajā atvaļinājumā. Ar likumu noteiktais atvaļinājums ir likumā noteiktais minimālais daudzums, kas darba devējam jums jāpiešķir. Ja pēc darba līguma jums pienākas vairāk atvaļinājuma dienas, tās arī tiek ieskaitītas darba laikā;
- slimības atvaļinājuma dienas;

- maternitātes, paternitātes atvaļinājuma, adopcijas vai vecāku atvaļinājuma dienas;
- pusdienu pārtraukumi (ja to laikā nav jāstrādā);
- laiks ceļā uz darbu un no darba (ja pārvietošanās nav sakarā ar darbu, piemēram, uz sanāksmi);
- ja ņem darbu līdz uz mājām, tad to uzskata par darbā pavadītu laiku tikai ar darba devēja piekrišanu.

"Izsaukuma" strādnieki

Ja Jūsu darbā nepieciešams, lai Jūs strādātu "pēc izsaukumiem", šīs stundas skaitās kā darba laiks.

Strādāšana pēc izsaukuma vispārīgi nozīmē, ka Jums jāatrodas darba devēja paredzētajā vietā. Tas var nozīmēt, ka Jums jāatrodas savā darba vietā, jābūt noteiktā attālumā no darba vietas vai jāatrodas mājās.

Ja Jūsu darba devējs nosaka, ka Jums jāatrodas noteiktā vietā, kad strādājat pēc izsaukuma, tad visas šīs stundas, ko pavadāt gaidot izsaukumu, tiek ieskaitītas darba laikā. Tā tas ir arī tad, ja Jums atļauts gulēt, kad strādājat pēc izsaukuma. Ja Jums nav jāatrodas noteiktā vietā, tad izsaukuma gaidīšanas laiks netiek ieskaitīts darba laikā, kamēr neesat sācis faktiski strādāt.

Vai var strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā pēc paša vēlēšanās?

Jūs varat pēc savas izvēles strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā, taču darba devējs nedrīkst panākt jūsu piekrišanu piespiedu kārtā. Ja izvēlaties strādāt vairāk nekā 48 stundas, par to rakstveidā jāpaziņo darba devējam. Darba devējam jāreģistrē šis iesniegums, lai pierādītu, ka esat piekritis to darīt. Jūs varat pārdomāt un izbeigt strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā. Tad jums darba devējs par to jābrīdina vismaz septiņas dienas iepriekš. Šāda brīdinājuma perioda ilgums var būt līdz trim mēnešiem, ja par to ir iepriekšēja vienošanās ar darba devēju.

Ja strādājat vairāk nekā 48 stundas nedēļā, bet vēlaties to pārtraukt, tad iespējams, ka **jūsu darba samaksa tiks samazināta**.

Vai darba devējs var piespiest jūs strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā?

Ja darba devējs mēģina piespiest jūs strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā bez Jūsu piekrišanas, tad tas ir likuma pārkāpums. Pret jums nedrīkst izturēties negodīgi, vajāt vai nostādīt neizdevīgā stāvoklī par atteikšanos strādāt vairāk nekā 48 stundas nedēļā. Ja darba devējs tādēļ izturas pret jums negodīgi, atstādina jūs no darba vai atbrīvo štatu samazināšanas dēļ, jūs varat iesniegt prasību **employment tribunal (darba tiesā)** (taču, ja esat nodarbinātais, jums vispirms var būt jāvēršas ar rakstisku sūdzību pie darba devēja). Ir stingri laika termiņi sūdzību iesniegšanai employment tribunal. Parasti tie ir trīs mēneši mīnus viena diena no datuma, kad pēdējo reizi notika lieta, par ko iesniedzat sūdzību.

Ja vēlaties iesniegt prasību employment tribunal, Jums vajadzētu aprunāties ar pieredzējušu padomdevēju, cik ātri vien iespējams, lai nenokavētu laika termiņu.

Nakts strādnieki

Papildus 48 stundu limitam attiecībā uz darba laiku, pastāv īpaši noteikumi, kas attiecas uz nakts strādniekiem.

Jūs esat klasificēts kā nakts strādnieks, ja regulāri strādājat vismaz 3 stundas nakts laikā (definēts kā septiņas stundas, ieskaitot stundas no pusnakts līdz 5:00) darba dienas laikā.

Ja esat nakts strādnieks, Jums nevajadzētu strādāt vairāk kā vidēji astoņas stundas katrā 24 stundu periodā. Šis aptuvenais aprēķins veicams izmantojot 17 nedēļas. To sauc par **references periodu**.

Nakts strādnieku stundu ierobežojumi neattiecas uz dažām nakts strādnieku grupām. Ja Jums nepieciešama papildus informācija par ierobežojumiem, kas attiecas uz Jums, skatīt Papildu palīdzību.

Papildu palīdzība

Citizens Advice Bureau (Iedzīvotāju konsultāciju birojs)

Citizens Advice Bureaux (CAB) sniedz bezmaksas konfidenciālu, objektīvu un neatkarīgu konsultāciju par jautājumu klāstu, ieskaitot par darba tiesībām. Nepieciešamības gadījumā te var saņemt nosūtījumu uz specializētu konsultāciju. Tuvākos CAB, arī tos, kuri sniedz padomus pa e-pastu, atradīsiet, uzklikšķinot uz [tuvākie CAB](#). Varat ielūkoties arī vietējā telefona abonētu sarakstā.

Pay and Work Rights Helpline (Apmaksas un darba tiesību palīdzības līnija)

Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līnija ir konfidenciāla palīdzības līnija, kas var sniegt padomu par Jūsu tiesībām un Valsts minimālo algu. Jūs varat sazināties ar palīdzības līniju pa tel. 0800 917 2368 (teksta tel. ir 0800 121 4042)

Citas noderīgas Citizens Advice brošūras un atgādnēs

Atvaļinājumi un atvaļinājumu
apmaksas

Maternitātes tiesības
darbā

• Strādājošo tēvu
tiesības

Slimošana darbā

Jaunieši un nodarbinātība

Problēmu atrisināšana darbā

Šo brošūru izdod [Citizens Advice](#), kas ir National Association of Citizens Advice Bureaux (Iedzīvotāju konsultāciju biroju Nacionālās asociācijas) saīsināts nosaukums. Tās mērķis ir sniegt tikai vispārēju informāciju, kura nav uzskatāma par likumdošanas izsmelto izklāstījumu konkrētajā jautājumā. Bez tam lūdzu ievērot, ka šī informācija attiecas tikai uz Angliju, Velsu un Skotiju.

Šī brošūra pēdējo reizi aktualizēta 2010. gada 16. novembrī un tiek atkārtoti izdota katru mēnesi. Ja kopš šīs brošūras saņemšanas pagājis ilgāks laiks, lūdzu, sazinieties ar vietējo Citizens Advice Bureau un pārbaudiet, vai tā vēl ir pareiza. Varat arī apmeklēt mūsu tīmekļa vietni www.adviceguide.org.uk, no kuras varat lejupielādēt jaunāko kopiju.